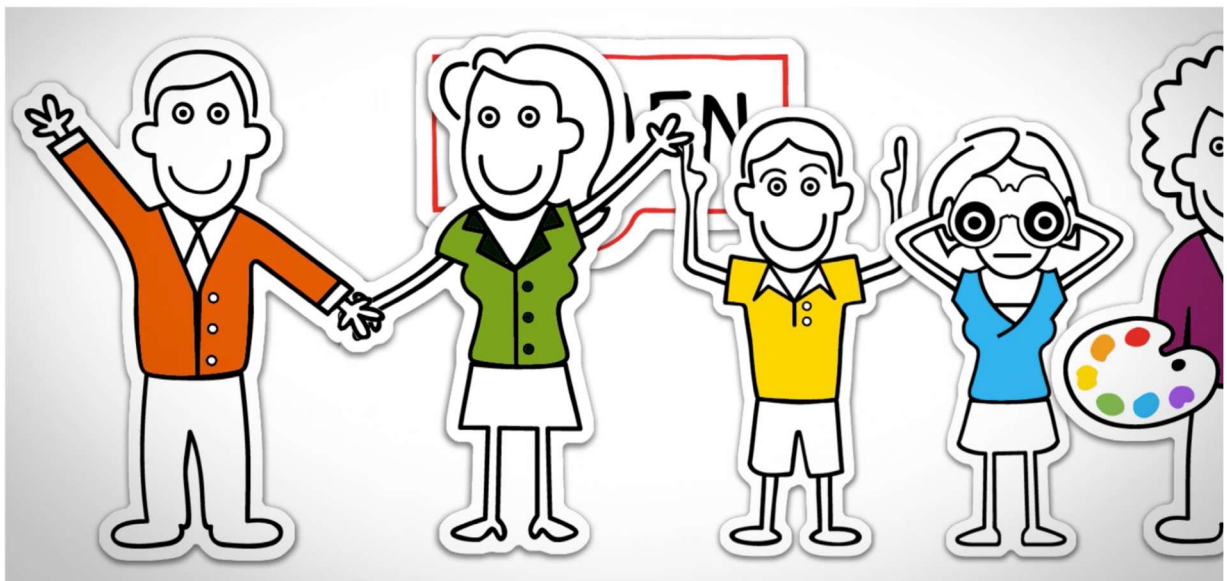

Werk maken van de trendbreuk in 2021

Werkplan Programmabureau
Trendbreuk 2021

1. Inleiding

Het aanbieden van de eerste Voortgangsrapportage Trendbreuk aan gemeenteraden is een bijzondere mijlpaal: we laten zien wat er feitelijk bereikt is. Van deze eerste resultaten is het werkplan 2020 het vertrekpunt geweest. In het werkplan hebben we focus aangebracht en tegelijkertijd ambitieus benoemd welke resultaten noodzakelijk zijn om de trend te breken.

Voor u ligt het werkplan Trendbreuk 2021. Ook in dit werkplan zetten we uiteen welke prestaties we aan het einde van dit jaar behaald willen hebben op weg naar onze vastgestelde ambitie in 2030. Deze resultaten zijn per levensfase van de trendbreukcyclus beschreven. Daar waar het concrete programma's betreft, gaan we in op de effectiviteit, schaalgrootte, de kartrekker, de financiering en de rol van de gemeenten. Zo werken we vanuit regionale samenwerkingskracht naar lokale winst! Wij zijn ervan overtuigd dat onze gezamenlijke energie in overwegende mate gericht moet worden op het realiseren van de in dit werkplan genoemde resultaten. Deze zijn van wezenlijk belang in het bereiken van de trendbreuk.

Dit werkplan is op interactieve wijze tot stand gekomen. Via bespreking in de Stuurgroep Trendbreuk, de ambtelijke werkgroep Trendbreuk en gesprekken met de betrokken medewerkers is feedback opgehaald en verwerkt. De Stuurgroep Trendbreuk heeft de definitieve versie vervolgens vastgesteld.

Volop verder in 2021!

2. Uitgangspunten Werkplan 2021

- ❖ Het werkplan 2021 wordt door de Stuurgroep Trendbreuk vastgesteld zodat er bestuurlijk eigenaarschap is en een heldere opdracht bestaat voor het Programmabureau
- ❖ Over de voortgang wordt door het Programmabureau bericht in de Stuurgroep Trendbreuk
- ❖ Het Programmabureau wil resultaatgericht werken. Het werkplan benoemt daarom de resultaten die we in 2021 willen bereiken
- ❖ We erkennen dat voor het bereiken van deze resultaten commitment en inzet van partners nodig is. Daarom werkt het Programmabureau samen met partners aan het bereiken van de resultaten uit dit werkplan
- ❖ De specifieke rol van het Programmabureau is vastgelegd in het regionale gezondheidsbeleid "Zuid Springt Eruit"
- ❖ We zetten ons, samen met partners in, voor duurzame verankering van de initiatieven die we ontplooiën. Per initiatief zal in de uitwerking aandacht moeten zijn voor de kosten en benodigde dekking en de borging ervan
- ❖ We werken samen met de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid zodat we onze voortgang monitoren, effecten meten en samenwerking tussen wetenschappers, praktijkprofessionals en beleidsmakers stimuleren
- ❖ Daar waar mogelijk maakt dit werkplan duidelijk waar de regionale aanpak overgaat in een lokale aanpak en welke acties op lokaal niveau opgepakt moeten worden
- ❖ In het laatste kwartaal van 2021 wordt de tweede jaarlijkse voortgangsrapportage Trendbreuk opgesteld zodat deze vervolgens aan de 16 Zuid-Limburgse gemeenteraden aangeboden kan worden

3. Resultaten 2021

De resultaten die hieronder beschreven zijn, zijn de resultaten die we in 2021 willen bereiken. De resultaten zijn zoveel als mogelijk per fase van de Trendbreuk cyclus weergegeven. Tenslotte zijn ook randvoorwaardelijke resultaten benoemd t.a.v. communicatie, financiën en overige zaken.

Fase 1: Kansrijke Start

Het programma

De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen op latere leeftijd, zowel fysiek als mentaal. De cijfers laten zien dat zich in Zuid-Limburg in deze fase al meer problemen voordoen dan landelijk gemiddeld. Zo kent onze regio meer vroeggeboortes en kinderen met een te laag geboortegewicht en worden minder zwangeren vóór de 10e week van de zwangerschap bereikt met professionele begeleiding. Er ontstaat een groeiend besef dat als alle partners rondom de eerste 1.000 dagen intensief samenwerken rondom en mét aanstaande ouders, meer kinderen een kansrijke start kunnen krijgen. Voor de fase 'kansrijke start' zijn we in 2020 gestart met de programma's Nu Niet Zwanger, Voorzorg en Stevig Ouderschap. Deze worden gecontinueerd in 2021.

Nu Niet Zwanger

- ❖ Door het Nu Niet Zwanger team zijn in 2021 200 nieuwe (kwetsbare) cliënten bijgestaan ter voorkoming van kwetsbare zwangerschappen
- ❖ Door het Nu Niet Zwanger team zijn in 2021 5 trainingen verzorgd voor nieuwe aandachtsfunctionarissen
- ❖ In 2021 is er een afspraak over borging van dit programma

Effectiviteit	Schaalgrootte	Kartrekker	Financiering	Rol gemeenten
Genoemd in landelijk actieprogramma Kansrijke Start	Zuid-Limburg	GGD Zuid Limburg	Subsidie Provincie GIDS-gelden (gemeenten)	Commitment Verwijzer (toegang) Aandachtsfunctionarissen laten trainen Borging na 2021

VoorZorg en Stevig Ouderschap

- ❖ Er zijn in 2021 150 trajecten Stevig Ouderschap opgestart
- ❖ Er zijn in 2021 25 trajecten VoorZorg opgestart
- ❖ Er wordt een realistische inschatting gemaakt van de vraag naar het aantal trajecten in de komende jaren
- ❖ De aanpak VoorZorg en Stevig Ouderschap is geborgd in de begroting 2022 en daarna van de Jeugdgezondheidszorg

Effectiviteit	Schaalgrootte	Kartrekker	Financiering	Rol gemeenten
Evidence based	Zuid-Limburg	JGZ Zuid Limburg	Subsidie Provincie GIDS-gelden (gemeenten)	Commitment Verwijzer (toegang) Borging na 2021

Centering Pregnancy

- ❖ Centering Pregnancy wordt in 2021 op 6 locaties in Zuid-Limburg geïmplementeerd (in elke subregio één locatie)

Effectiviteit

Goed onderbouwd

Schaalgrootte

6 verloskundigen praktijken in Zuid-Limburg

Kartrekker

GGD Zuid Limburg i.s.m. verloskundig samenwerkingsverbanden

Financiering

Bijdragen vanuit meerdere partners

Rol gemeenten

Commitment Samenwerking vanuit toegang

Het proces

De volgende resultaten willen we voor de fase Kansrijke Start eind 2021 hebben bereikt:

Regionale coalitie Kansrijke Start ZL

- ❖ De regionale coalitie Kansrijke Start komt 4 maal bijeen: samen met onze partners bouwen we verder aan de rode draad van de aanpak: signaleren, verkennen, steun op maat

Regionale netwerkbijeenkomsten

- ❖ 2 regionale netwerkbijeenkomsten medisch sociaal domein Kansrijke Start ZL
- ❖ Bij ZonMw is een vervolg subsidieaanvraag ingediend ten behoeve van de organisatie van deze bijeenkomsten en het stimuleren van de samenwerking tussen medisch en sociaal domein

Regiodeal Parkstad Limburg

- ❖ Bijdrage aan Programmteam Kansrijke Start Parkstad Limburg en samenwerking met projectleider Kansrijke Start Parkstad Limburg

Lokale coalities en knooppunten Kansrijke Start

- ❖ Implementatie Knooppunten Kansrijke Start (casusoverleg) in Heerlen, Landgraaf, Kerkrade en Vaals
- ❖ Start praktijkgericht actieonderzoek vanuit subsidie ZonMw rondom vorming van Knooppunten Kansrijke Start in Landgraaf, Kerkrade en Vaals
- ❖ Daar waar mogelijk en nodig wordt lokale samenwerking rondom Kansrijke Start ook in andere gemeenten opgestart gebaseerd op opgedane ervaringen in praktijkgericht actieonderzoek
- ❖ Diverse lokale professionals actief binnen de eerste 1.000 dagen van het leven zijn getraind in het gedachtegoed van Positieve Gezondheid

Risicoscreening

- ❖ Implementeren brede risicosignalering kwetsbare zwangeren in samenwerking met de Academie Verloskunde Maastricht op 12 verloskundigenpraktijken

Preconceptiezorg

- ❖ Samen met regionale partners wordt een aanpak opgezet voor preconceptiezorg in Zuid-Limburg

Adequate voorbereiding op wetswijziging prenatale huisbezoeken JGZ

- ❖ Voorbereiding wetswijziging prenataal huisbezoek door JGZ ZL en afstemming met netwerkpartners Kansrijke Start

Flexibele kraamzorg

- ❖ Er is een bestuurlijk akkoord op het projectplan flexibele kraamzorg.
- ❖ De implementatie van de proeftuin start per medio 2021 en de uitvoering in het laatste kwartaal van 2021

Rookvrije Start en Rookvrije Kindomgeving

- ❖ Er worden meer rookvrije kindomgevingen in Zuid Limburg gerealiseerd. In elke gemeente wordt minimaal 1 rookvrije kindomgeving gerealiseerd
- ❖ Samen met Speeltuinwerk Limburg organiseren we een webinar over het belang van gezond en rookvrij opgroeien en spelen
- ❖ De regio Zuid-Limburg is actief als Taskforce Rookvrije Start
- ❖ De in 2020 ontvangen aanbevelingen van de landelijke taskforce Rookvrije Start worden opgepakt door de Zuid-Limburgse Taskforce en vertaald in het regionaal preventieakkoord Zuid-Limburg

Fase 2: Peutertijd

We willen dat zoveel mogelijk peuters in Zuid-Limburg opgroeien in een veilige en gezonde omgeving en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Gemeenten investeren al jaren in deze levensfase, o.a. via VVE, met als doel het reduceren van (taal)achterstanden. Een gezamenlijk en regionaal programma voor de peutertijd moet de komende periode vorm krijgen. Een inventarisatie die de huidige interventies en aanpakken in beeld brengt, is hiervoor in 2020 het startpunt. Een soortgelijke inventarisatie geldt ook voor het gezondheidsbeleid binnen de diverse voorscholen.

Het proces

De volgende resultaten willen we voor de fase Peutertijd eind 2021 hebben bereikt:

Gezonde voorschool

- ❖ Er is een inventarisatie uitgevoerd waaruit blijkt hoe het in Zuid-Limburg ervoor staat met gezondheidsbeleid en de inzet van effectieve interventies op de voorscholen. De resultaten hiervan worden met de Stuurgroep Trendbreuk gedeeld. De inventarisatie vormt de basis voor gerichte verbeteracties
- ❖ De GGD stelt een regionale coördinator Gezonde kinderopvang aan die uitvoering van de regionale verbeteracties aanjaagt. Deze werkt nauw samen met JOGG regisseurs
- ❖ Er vindt een stijging plaats van het aantal coaches Gezonde Kinderopvang

Effectieve inzet VVE-middelen

- ❖ Er is een inventarisatie gereed van de huidige inzet van VVE-middelen, beleidskeuzes en aanpakken in de 16 Zuid-Limburgse gemeenten

Fase 3: Basisschool

De levensfase basisschool heeft in Zuid-Limburg volop aandacht. Met het beschikbaar komen van de onderzoeksresultaten van de gezonde basisschool van de toekomst, en daarmee de aangetoonde effectiviteit van het programma, heeft Zuid-Limburg een sterke interventie in handen om de gezondheid in deze levensfase te verbeteren. Kinderen binnen het GBT-programma bewegen meer, eten gezonder en hebben een beter gewicht. Daarnaast ervaren leerkrachten en leerlingen aantoonbaar minder conflicten en pestgedrag in de klas. Deze veelbelovende onderzoeksresultaten hebben bijgedragen aan veel draagvlak, zowel bij scholen, gemeenten en Provincie. De rijksoverheid volgt de ontwikkelingen hieromtrent nauwgezet. Voor een gezonder en kansrijker Zuid-Limburg is het van groot belang om deze interventie op meer plekken te realiseren en te borgen op de plekken waar deze tot nu toe in pilotvorm heeft gedraaid. Daarnaast werkt Zuid-Limburg al jarenlang met de aanpak Gezonde Scholen.

Het programma

Gezonde basisschool van de toekomst

- ❖ Met ingang van schooljaar 2021 / 2022 zijn minimaal 11 scholen gestart met het invoeren van het concept van de Gezonde Basisschool van de Toekomst
- ❖ De uitgangspunten van een Gezonde Basisschool van de Toekomst zijn vastgelegd en vormen een eenduidig kader waar scholen aan moeten voldoen. Op basis van deze uitgangspunten wordt per GBT in kaart gebracht welke concrete stappen gezet moeten worden om aan de uitgangspunten te voldoen. Er wordt een readiness scan ontwikkeld op basis waarvan op schoolniveau inzicht ontstaat welke stappen nog gezet moeten worden om een GBT te worden

Effectiviteit	Schaalgrootte	Kartrekker	Financiering	Rol gemeenten
Wetenschappelijk aangetoond	Gemeente Landgraaf Gemeente Brunssum Gemeente Kerkrade Gemeente Heerlen Gemeente Sittard-Geleen Gemeente Maastricht Gemeente Simpelveld	Movare in samenspraak met gemeenten	Via diverse financieringsbronnen, o.a. via overheden en maatschappelijke partners	Initiatiefnemer Financier Commitment, verankering in lokaal beleid

Gezonde scholen

- ❖ Er komen minimaal 8 gezonde scholen in Zuid-Limburg bij waardoor het aantal gezonde scholen in het primair onderwijs groeit van 73 naar 81. Het aantal thema certificaten stijgt met 16 van 129 naar 145

Effectiviteit

Landelijk
onderzoek loopt

Schaalgrootte

Zuid-Limburg

Kartrekker

GGD Zuid
Limburg

Financiering

Gemeenten via
GGD

Rol gemeenten

Verbinder
Commitment,
verankering in
lokaal beleid

Het proces

De volgende resultaten willen we voor de fase Basisschool eind 2021 hebben bereikt:

- ❖ Door de Stichting Implementatie Gezonde Basisschool van de Toekomst zijn uitgangspunten vastgelegd waaraan je moet voldoen om je GBT te kunnen noemen
- ❖ In samenwerking met de Provincie Limburg blijven we ervoor lobbyen dat de aanpak van de Gezonde Basisschool van de Toekomst wordt opgenomen in het nieuwe kabinetsakkoord
- ❖ Mede inspannen om samenwerking aan te gaan met Onderwijsalliantie i.r.t. aanpak leertijduitbreiding. We ondersteunen gemeenten en scholen waar mogelijk en nodig om te komen tot leertijduitbreiding
- ❖ Over de aanpak vindt nauwe samenwerking plaats met JOGG regisseurs

Fase 4: Voortgezet onderwijs

De uitstekende resultaten van de Gezonde Basisschool van de Toekomst leiden tot de vraag of dit concept ook een meerwaarde kan hebben in het voortgezet onderwijs. Want ook in deze levensfase is het van groot belang om de ingezette gedragsverandering bij onze jeugd ook na de basisschoolleeftijd te continueren. Daarnaast werkt Zuid-Limburg al jarenlang met de aanpak Gezonde Scholen. Op dit moment zijn er 13 voortgezet onderwijs-scholen met een vignet Gezonde School. Het is van belang om dit op deze scholen te borgen.

Het programma

Gezonde school

- ❖ Het aantal Gezonde Scholen stijgt van 13 naar 16 in 2021. Het aantal thema certificaten stijgt van 21 naar 24

Het proces

De volgende resultaten willen we voor de fase Voortgezet Onderwijs eind 2021 hebben bereikt:

- ❖ Met relevante stakeholders is een bijeenkomst geweest om te bespreken hoe gezondheid op scholen met aandacht voor de vraag hoe de aanpak Gezonde Basisschool van de Toekomst opgestart kan worden in het voortgezet onderwijs
- ❖ Over de aanpak vindt nauwe samenwerking plaats met JOGG regisseurs

Fase 5: Werk en ouderschap

De conferentie naar betere samenwerking Onderwijs - Zorg - Jeugd op het MBO en de factsheet "Nulmeting MBO Knooppunt" bieden belangrijke aanknopingspunten voor het werkplan 2021. Belangrijk onderdeel is het implementeren van de bewezen effectieve aanpak M@ZL op het MBO. M@ZL staat voor medische aanpak zieke leerling. M@ZL is een beproefde methodiek voor een integrale aanpak van ziekteverzuim bij scholieren in het voortgezet onderwijs en het MBO. Schoolmedewerkers, jeugdartsen en leerplichtambtenaren hebben samen aandacht en zorg voor leerlingen met ziekteverzuim, waardoor problematiek vroegtijdig in beeld komt.

Het programma

Aanvalsplan vermindering schoolverzuim in het MBO

M@ZL op het MBO

- ❖ De inzet van M@zl in een onderdeel van het MBO wordt voortgezet. Ondertussen worden inspanningen gedaan om een dekkende financiering te realiseren voor de uitrol van M@zl en deelname van de jeugdarts aan knooppunten in het gehele MBO in Zuid-Limburg voor 18- en 18+ leerlingen. Indien dit in de loop van 2021 is gerealiseerd, wordt M@zl fasegewijs verder uitgerold

Knooppunt MBO

- ❖ De jeugdarts maakt deel uit van het knooppunt van Vista locatie Heerlen. Indien dekkende financiering is geregeld, sluit de jeugdarts ook aan bij knooppunten van Vista-locaties in Maastricht en Sittard en bij Citaverde

Preventie Leefstijl in het MBO

- ❖ In 2021 wordt de enquête "Test je leefstijl" uitgezet onder MBO-leerlingen. MBO-leerlingen zijn aan de voorkant betrokken bij de enquête. Op basis van de resultaten is een plan opgesteld met leefstijl-aanpak en/of interventies op het MBO. Dit plan is samen met MBO-leerlingen opgesteld en sluit bij Vista aan bij het programma Vista Vitaal

Effectiviteit	Schaalgrootte	Kartrekker	Financiering	Rol gemeenten
Aangetoond	Zuid-Limburg	GGD Zuid Limburg VISTA Citaverde Gemeenten	VSV-middelen Provincie Limburg En nog nader te bepalen financiering	Verankering in VSV-beleid Financier Commitment

- ❖ Er is een structurele samenwerking gerealiseerd van MBO, GGD en gemeenten t.b.v. aanvalsplan vermindering schoolverzuim MBO, waarbij de verschillende aanpakken en interventies in samenhang met elkaar worden gemonitord en geëvalueerd
- ❖ Gezamenlijke brainstorm met partners over verbeteren preconceptiezorg

Faseoverstijgend

- ❖ In nauwe samenwerking met gemeenten wordt een JOGG uitvoeringsplan opgesteld
- ❖ In nauwe samenwerking met de zorgverzekeraars CZ en VGZ en overige relevante stakeholders realiseren we een ketenaanpak overgewicht. Deze aanpak start uiterlijk in Q2
- ❖ Het Zuid-Limburgs preventieakkoord, aangevuld met 16 lokale agenda's, is uiterlijk 30 april voor een positief advies voorgelegd aan de VNG. Uiterlijk 8 juni dienen gemeenten het uitvoeringsbudget voor 2021 aan te vragen. Uiterlijk 8 november dienen de gemeenten het uitvoeringsbudget voor 2022 aan te vragen
- ❖ Het Zuid-Limburgs preventieakkoord: medio 2021 start uitvoering van de gemaakte afspraken, zowel lokaal als regionaal
- ❖ Indienen bestuurlijke reactie n.a.v. consultatie Zorg voor de Toekomst in januari en verdiepingssessie met VWS en BZK vindt plaats in april
- ❖ Actieve inbreng bij concretisering plan van aanpak NOVI Zuid Limburg
- ❖ Deelnemen aan Kenniswerkplaats Jeugd ZL
- ❖ In nauwe samenwerking met Zuyd is een plan van aanpak opgeleverd aan de Stuurgroep Trendbreuk voor een Zuid-Limburgs mentorenprogramma (naar goed voorbeeld van het Rotterdamse succes-project Mentoren op Zuid). Streven is gefaseerd te starten in het schooljaar 2021-2022
- ❖ 1e voortgangsrapportage 2020 wordt in maart aangeboden aan alle gemeenteraden, na de zomer voorzien van een regionale bijeenkomst
- ❖ Eind 2021 tweede voortgangsrapportage opstellen

Randvoorwaardelijk: Communicatie

Nieuwsbrief

- ❖ Eind 2021 zijn er minimaal 6 nieuwsbrieven Trendbreuk aan stakeholders gestuurd waarvan een aantal gezamenlijk met de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid en de Kenniswerkplaats Jeugd

Vlogs

- ❖ Er zijn minimaal 6 vlogs gemaakt om een actueel thema onder aandacht van stakeholders te brengen

Website

- ❖ De website Trendbreuk is te allen tijde actueel

Social Media

- ❖ Via twitter wordt over de voortgang van aanpak Trendbreuk gecommuniceerd

Voortgangsrapportage gemeenteraden

- ❖ In het laatste kwartaal van 2021 is een voortgangsrapportage ten behoeve van gemeenteraden opgesteld, ondersteund door een regionale informatiebijeenkomst of symposium

Randvoorwaardelijk: Financiën

- ❖ In het AB van de GGD Zuid-Limburg is in 2021 een besluit genomen over de structurele financiering van de interventies Nu Niet Zwanger, VoorZorg en Stevig Ouderschap zodat we deze structureel kunnen borgen
- ❖ In nauwe samenwerking met de Provincie Limburg is de lobby gestart om te komen tot een Nationaal Programma Zuid-Limburg en de afzonderlijke interventies